

Razprave in razgovori v ožjem ali širšem obsegu okrog letošnjih investicij se že nekaj časa v središču pozornosti. Gre v glavnem za usmerjanje investicij za družbeni standard. Gre za uresničenje predloga sindikalnih organizacij, oziroma za priporočilo Okrajnega ljudskega odbora.

Kaj kmalu bi morali vsi dosedanja napori političnih in družbenih organizacij najti konkretno obliko v občinskih družbenih načrtih. Parola dveh tretjin dobička za standard, od česar naj bi v povprečju vsaj tretjina bila na razpolago za reševanje komunalnih problemov občine, bi mogla najti svoje mesto v sedanjih pripravah za gradbeno sezono, v delitvi sredstev v gospodarskih organizacijah in na zborih volivcev.

Dosedanja praksa je pokazala, da se družbene in politične organizacije in tudi sindikalne organizacije zelo podpirale načelo investicij za družbeni standard. V krogih upravnih organov pa se čestokrat razprave o tem zvodene okrog ugotavljanja težav, potreb po rekonstrukcijah podjetij, o obremenitvah z anuitetami, o obveznostih proizvodnje in podobno, kar naj bi šlo v škodo standardu oziroma v škodo samim delavcem. Značilno pa je, da se mnogi zagovorniki takih tendenc že vnaprej krijejo izza samoupravnih organov čes: mi nismo proti, če bo to odbril delavski svet.

Da bodo o tem govorili in odločali samoupravni organi, je povsem pravilno. Toda zelo aktualno vprašanje je, kako bodo zastopniki uprav podjetij te predloge obrazložili pred samoupravnimi organi, kako jih bodo tolmačili, s kakšnimi stališči in tendencami dokumentirali. V občini Radovljica so predvideli anketo o tem vprašanju. Morda bi bila primerna v nekaterih primerih tudi oblika referenduma. Toda vse te demokratične oblike lahko gredo mimo pravih želja in potreb delavstva, če jim prej politične organizacije dodobra ne raztolmačijo osnovnega cilja te akcije, ki gre v korist njim samim.

K. M.

Sončni žarki, ki razposajajo trkajo na mrzlo zemljo prisojnih pobočij, so zimi navkljub prebudili prve znanilce spomladi — trobentice in teloh. Letos se zima kar prezgodaj posavlja. Če le ni odšla na kratek »dopustel« Menda tudi deček, ki je na nedeljskem izletu natrgal šopek snežnobelega teloha, modreje o tem. — »Kaj zato, če nas je letos potegnila zima za nos,« si misli. »Konec koncev ima tudi pomlad svoje privlačnosti...«

Letošnja komunalna gradnja v občini Kranj

OD KOD

180 milijonov dinarjev

- Posvetovanje s predstavniki gospodarskih organizacij
- Predlog Inteksa zavrjen
- Glavni objekt Zdravstveni dom

V soboto, 14. februarja, so se zbrali v Kranju direktorji in predstavniki samoupravnih organov gospodarskih organizacij na posebno posvetovanje na občinskem ljudskem odboru. Govorili so o vskladih potreb in obstoječih možnostih pri letošnjem reševanju najbolj perečih komunalnih problemov Kranja.

Standard delavcev ni samo deio in zaslužek ter udobnosti v podjetju ob njegovi osemurni zaposlitvi. Njegove potrebe niso zadoščene niti z golim stanovanjem, če mu okolica ne nudi najnujnejših zdravstvenih, kulturnih in drugih potreb. Tako je uvodoma tolmačil predsednik občine Franc Puhar sam namen posvetovanja.

Šlo je za sredstva za družbeni standard. Podjetja bodo letos mnogo investirala v ta namen. — Hkrati ima velike potrebe tudi občina. Nekateri objekti kot zlasti Zdravstveni dom, nova tržnica, pa tudi Sindikalni dom, stadijon, vodovod itd., živo zadevajo vprašanje življenjskih pogojev delovnih ljudi. To so taki objekti, ki jih mora nekdo s pomočjo in v korist samih delovnih kolektivov reševati v širšem obsegu.

Podjetja naj bi skupno prispevala 180 milijonov dinarjev za vsa ta dela. Pri tem znesku so bile upoštevane najnujnejše investicije in so morali črtati celo ureditev zorne ambulante in drugo, kar bi tudi bilo potrebno.

Predstavniki delovnih kolektivov je bilo postavljeno dvoje

vprašanj: če se strinjajo s postavljanim predlogom o gradnjah v okviru občine in če se strinjajo s predlogom prispevkov, ki naj bi jih odstopili za ta dela občini.

O prvem vprašanju ni bilo razprave. Nihče ne more oporekati, da ti objekti res niso življenjske najni. Toda o drugem vprašanju je bila razprava živahna. Dasi se nihče ni upiral temu načelu in se mnogi poudarjali pripravljenost in tudi potrebo za zbiranje skupnih sredstev za take potrebe občine, so vendar posamezniki prikazovali pereče potrebe v podjetju.

Najprej se je oglašil predstavnik »Sava« in govoril o velikih potrebah notranje rekonstrukcije, ki jih tam imajo. Predlog je predvideval, da bi oni prispevali 65 milijonov dinarjev, kar pa ne bi bilo moč.

Proti tem izjavam se je dvignila več predstavnikov drugih krajskih podjetij. Menili so, da bi bilo popušanje nepravilno v primerjavi z ostalimi podjetji.

Precej govora je bilo tudi o predlogu predstavnikov Inteksa, in sicer, naj bi prispevek za potrebe občine določali po številu zaposlenih delavcev. Tudi proti temu načinu »pravičnega« zbiranja sredstev je nastopilo več govornikov. Trdili so, da bi ob taki računici ne mogli najti potrebnih sredstev, ker jih nekatera podjetja preprosto nimajo, razen tega pa se zaradi različnih instrumentov dobiček ne more meriti po številu zaposlenih.

Kljub temu, da je Iskra med najmočnejšimi podjetji, letos nima na razpolago večjih sredstev. Kljub temu so odstopili občini vsa sredstva iz dobička, namenjena za družbeni standard, kar znese 34 milijonov. Njim v podjetju ne ostane nobenih sredstev (dve tretjini), kot je v drugih podjetjih. Tudi Planika letos ne more prispevati v sorazmerju z ostalimi, zaradi obveznosti, ki jih imajo in zaradi rekonstrukcij, ki so v teku. Toda naslednje leto bodo dali znatno več, kot so obljubili. Imenovali so tudi žago na Britofu, kjer je samo 5 zaposlenih delavcev, a bodo prispevali kar 2 milijona dinarjev.

Po daljši diskusiji so spremenili nekatere predloge o prispevkih tako, da bi podjetje »Sava« prispevalo 55 milijonov, Iskra 34, Inteksa 35, IBI 8, Tiskanina 38 milijonov dinarjev itd.

Seveda bodo o tem še razpravljali na zborih proizvajalcev in tudi na sejah delavskih svetov. Vsaka neizpolnitev sedanjih predlogov pa bi znova resno ogrožala uresničitev postavljenih ciljev v korist delavstva oziroma prebivalstva.

K. M.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII., ST. 13 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 16. FEBRUARJA 1959

Z okrajne konference Socialistične zveze

Problem št. 1 Standard industrijskega delavca

Standard ni le plača - Neosnovana bojazen pred brezposelnostjo - Fluktuacija 6-krat manjša - Več sodelovanja na vasi - Franc Popit vnovič predsednik OO SZDL

Kranj, 13. februarja.

Danes dopoldne se je v prostorih Okrajnega ljudskega odbora začela 4. redna letna okrajna konferenca SZDL. Konferenci je razen 145 delegatov prisostvovalo tudi več članov Glavnega odbora SZDL, med njimi tovariši Boris Zihel, Franc Lubej in Franc Kimovec - Žiga. V uvodu je konferenco v imenu predsedstva Glavnega odbora SZDL Slovenije pozdravil tov. Franc Lubej. V svojem pozdravnem govoru je očrtal osnovno smer dejavnosti Socialistične zveze v sedanjem položaju: skrb za človeka in izboljšanje njegovih življenjskih ter delovnih pogojev.

Po izvolitvi ustreznih organov konference ter komisij, je najprej prebral poročilo predsednik Okrajnega odbora SZDL tov. Popit. Tovariš Popit se je v poročilu zlasti zadržal na najaktualnejših gospodarskih problemih. Med drugim je dejal:

»Kot rezultat celotne jugoslovanske notranje in zunanje politike in aktivnosti političnih sil, posebno še SZDL, konkretno v našem okraju lahko ugotovimo ugodno politično razpoloženje prebivalstva. To razpoloženje smo lahko videli v ogromni udeležbi na raznih volitvah in odločitvah za kandidature. To izredno zanimanje državljanov za razna politična vprašanja, udeležba na raznih sestankih in konferencah, je vedno večje, razprave vedno tehtnejše in konstruktivnejše, zanimanje za javna vprašanja je iz dneva v dan večje. Nepronehoma se širi krog ljudi, ki hočejo aktivno in zavestno sodelovati v upravljanju vseh družbeno-političnih in gospodarskih zadev. Izkušnje rastejo, krepi se po formi in vsebini sistem socialistične demokracije. Vedno močnejše se čuti družbeni vpliv delavskega razreda v upravljanju s proizvodnjo.«

OPRIMO SE NA DELAVCA

Ko je govoril o politiki Okrajnega odbora SZDL, je dejal, da se spira predvsem na »socialno in ekonomsko strukturo našega okraja. V okraju prevladuje prebivalstvo zaposleno v industriji, saj se samo še 20% prebivalstva preživlja s kmetijstvom. Narodni dohodek okraja je bil leta 1958 dosežen 44.136 milijard din, od tega 3.667 milijard din iz kmetijstva, iz industrije, gradbeništva, prometa in gozdarstva 37.117 milijard din, iz obrti, trgovine, gostinstva in komunalne dejavnosti 3.352 milijard din. Ali na enega zaposlenega v kmetijstvu 235.000 din, na

enega zaposlenega v industriji 1 milijon 211.000 din...«

»Razen povečanega vpliva in vloge delavskega razreda v družbeno političnem življenju,« je dejal v nadaljevanju tov. Popit, »smo si zadali nalogo boriti se za tako politiko v podjetju in komunah, da bodo neposredni proizvajalci čutili izboljšanje svojega lastnega položaja tudi v materialnem pogledu.«

V tej smeri smo se zavzemali zlasti: 1. za povečanje produktivnosti, 2. za novo politiko zaposlovanja delovne sile, 3. za investicijsko politiko, 4. za reševanje odnosov med ljudmi.

VSKLADITI INTERES POSAMEZNIKA IN SKUPNOSTI

Skrb za višjo produktivnost ni samo ekonomsko tehnični problem, ampak tudi družbeno političen. Od tega, koliko bo naš družbeni sistem, sloneč na družbenem in delavskem upravljanju, pokazal večjo sposobnost razviti produktivnost in proizvajalne sile družbe, je odvisno njegovo uveljavljanje in nadmočnost nad kapitalističnim sistemom in sistemom upravljanja gospodarstva po državi.

Naš sistem delavskega upravljanja ima vse pogoje, da pokaže prednosti. Saj ima neposredni proizvajalec vse možnosti razviti samoiniciativno in pogojih demokracije z gospodarstvom in družbenimi zadevami, potrebno je samo ekonomsko vezati za rezultate racionalnega gospodarjenja naša podjetja.

Zato je potrebno z vsemi sredstvi usmeriti neposredne proizvajalce k tem vprašanjem. Spremeniti je treba odnos, ki ga je imel mezdni delavec do gospodarjenja v podjetju pod kapitalističnim lastnikom, v odnos, ki naj ga ima soupravljalca in posredno lastnika proizvodnih sredstev. Seveda bi idealizirali stvar, če bi menili, da

je za spremembo mentalitete dovolj politično delo, ampak se moramo zavedati, da je zato potreben materialen interes. In sicer taka ekonomska stimulacija vsakega individualnega proizvajalca, ki bo do maksimuma razvila iniciativo za ustvarjalnost in čut za produktivnost in za racionalno gospodarjenje, da se bo optimalno združeval družbeni interes z individualnim. V tej smeri bi morali sedaj, ko sprejemamo v podjetjih tarifne pravilnike, postaviti tarifno politiko.

KREPITEV

MATERIALNE OSNOVE PODJETIJ IN OBČIN

Materialna krepitev nižjih teritorialnih enot in podjetij raste. Neposredni proizvajalci sami razpravljajo in odločajo v našem okraju z 20,2% viška dela in so udeleženi na 41,5% dohodkov iz gospodarstva in od prebivalstva.

Kolektivi sami določajo tarifno politiko v svojih podjetjih v okviru splošnih političnih smernic sindikata. Se pravi, da imajo vse možnosti, da preko različnih načinov stimulirajo neposredne proizvajalce in ustvarijo boljše rezultate v okviru podjetja.

Prav gotovo jim bo pri tem služil način plačevanja po akordu, normi, tarifni postavki, analitična ocena delovnih mest. Škodljiva bi bila seveda vsaka šablona, tenden-

ca po enakih startih, enakih plačah itd. Uveljaviti bo treba dosledno princip socialističnega nagrajevanja: »vsakemu po njegovem delu«. Se pravi tisti, ki bo več in boljše delal in tisti kolektiv, ki bo boljše gospodaril, bo razpolagal z večjimi sredstvi. Počasi bo seveda treba misliti na to, da se na istem principu postavijo tudi proračuni komun.«

ZA NOVE ODNOSNE V PODJETJIH

V nadaljevanju je tovariš sekretar govoril o kadrovski politiki v podjetjih in o strokovnem usposabljanju delavcev. Vsem, ki imajo interes, da se izobrazijo, je treba to izobrazbo omogočiti. Zato imamo že več različnih šol, v prihodnje pa bi jih bilo treba še nekaj na novo ustanoviti. Najboljše učence bi morali napotiti tudi na študij na univerzo.

»Poseben problem v podjetjih,« je dejal v nadaljevanju tovariš Popit, »so medsebojni odnosi med ljudmi. V teh odnosih hočejo ljudje videti ustvaritev socialističnih družbenih odnosov. In imajo pravi instinktivno čutijo, da bi morali biti v socialističnem podjetju drugačni odnosi, kot so bili v času kapitalističnega lastnika. Posebno občutljivi so odnosi med mojstri in delavci. Tu imamo pogostokrat opravka z birokratskimi, primitiv-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Okrajna konferenca SZDL: Pogled v dvorano med otvoritvijo

PABERKI PO SVETU

VZPOREDNO

V Ljudski republiki Kitajski je v teh dneh velika akcija za zbiranje gnojil, odpadkov, skratka vseh smeti.

Istočasno pa zastrujuje potrošnje nekaterih naj-mujnejših potrebščin. Tako so na primer odredili, da bodo tudi milo prodajali na karte.

V ZAMENO ZA KARDINALSKI KLOBUK

Bordeauxški škof Richaud je postal kardinal. Novi papež Ivan XXIII. je do francoskih katoličanov nasploh zelo obziren, zato je tudi povečal število francoskih kardinalov.

BOJKOT

Izraelski novinarji so napovedali bojkot parlamentu. Utemeljitev: novinarji ne smejo več v novo, pred kratkim otvoreno kavarno in restavracijo parlamenta v času med kosilom in večerjo.

FOTOGRAFIJE NA MALTI

Prebivalci Malte so razburjeni. London odbija njihove zahteve. Še več! Ukinja ustavo in zavrača vse predloge. Malteški laburistični vodja Dom Mintoff, ki vodi borbo za emancipacijo Malte, poziva prebivalce na bojkot.

Kakšne fotografije so s tem mišljene, ni težko uganiti. Vendar pa zaradi tega britanske oblasti Mintoffa ne morejo aretirati in ga izročiti sodišču, ker on ni ničesar natančno določil.

LATINSKA AMERIKA

Vest iz Caracasa: Dvajset rok je amputiranih. Sto ljudi huje in štiristo laže ranjenih. Takšna je bilanca žrtev petard, ki so eksplodirale ob Novem letu v Venezueli.

AMERIŠKI HITLER

V New Yorku je bil obsojen na 5 let temnice 21-letni George F. Leggett. Imenoval se je: »Führer Forest Hills«. Le-ta je začel s kljukastimi križi in ostalimi rekviziti graditi temelje nacističnemu gibanju v Združenih državah.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

Sredi tedna utegne rahlo snežiti, sicer pa bo še naprej prevladovalo suho in sončno vreme. Temperatura se bo dvignila.

obrazi in pojavi UPRAVNIK

Ivan je pred leti končal Srednjo kmetijsko šolo v Mariboru in se zaposlil na državnem posestvu nekje na Štajerskem. Mlad kmetijski tehnik z vrhanim koletnim znanjem in volje do dela si je kmalu pridobil tudi bogate izkušnje in naklonjenost tistih, ki so delali z njim.

Po odsluženju vojaščini se je začel vse bolj spominjati domačega kraja, svoje rojstne vasi, pa očeta, matere in brata, ki so se ubadali na krpici zemlje tam pod mogočnim Blegašem.

Ko je Ivan neke nedelje obiskal starše, je v lokalnem časopisu prebral tudi takole objavo:

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) ter v zvezi s 358. členom prečiščenega besedila uredbe

LJUDJE IN DOGODKI SPORAZUM

Alli bo dokončno rešeno dolgoletno »jabolko spora« — zamotano ciprsko vprašanje? Tako se je vsakdo spraševal po objavljenem sporazumu, ki sta ga dosegla grški in turški zunanji minister, odobrila pa njuna predsednika vlade na nevtralnem terenu, v Zürichu, v Švici.

Dolega leta, točneje od 1. aprila 1955, je mali otok sredi vzhodnega dela Sredozemskega morja kalil dobre sosedske odnose med Grčijo in Turčijo, hkrati pa povzročal še večje preglavice Veliki Britaniji. Od 1. 1878 je namreč Ciper britanska kolonija. Po drugi svetovni vojni je tudi ta mali otok zajelo osvobodilno gibanje.

Ščasoma se je položaj še bolj zaostril, ko so nepričakovano izbruhnil spopadi med obema narodnostima skupinama na otoku, med Grki in Turki. Prišlo je tako

daleč, da so se pripadniki obeh narodnosti med seboj krvavo obračunavali, vladi v Atenah in v Ankari pa sta silovito zaostriili medsebojne odnose. Vsak poskus sprave je bil zaman. Velika Britanija pa se je spet znašla v hvaležni vlogi razsodnika, čeprav je bistvo vsega zia na otoku britansko gospostvo in odvisnost ciprskega prebivalstva.

Zdaj sta se dve sprti strani nepričakovano naglo, komaj v plicem tednu, sporazumeli med seboj. Grški in turški predstavniki so sklenili sporazum, ki predvideva neodvisnost Cipra. Mali sredozemski otok naj bi postal neodvisna republika, v njegovem parlamentu pa naj bi bilo 70 odstotkov grških poslancev in 30 odstotkov turških. Poseben organ, v katerem bi bili predstavniki grških in turških skupnosti, bi odločal o nekaterih važnejših zadevah. Grčija je popustila v svoji dosedanji zahtevi po priključitvi otoka, Turki pa so v zameno opustili svojo zahtevo, naj bi otok razdelili.

V splošnem zadovoljstvu, ki je nastalo po sklenitvi sporazuma v Zürichu, so nekateri skoraj pozabili, da mora pravzaprav odločilno besedo o tem vprašanju spregovoriti Velika Britanija. Toda »glede na to, piše britanski časopis TIMES,« da je britanska vlada stalno podčrtavala potrebo po grško-turškem sporazumu, danes nima kaj izbirati. Z zadovoljstvom mora

sprejeti to, kar so objavili v Zürichu.

Trojni sestanek med predstavniki vseh treh dežel v Londonu bo zdaj pokazal, koliko je Velika Britanija zares pripravljena dati svoj podpis pod sporazum med Grčijo in Turčijo. Ni dvoma, da odločitev britanske vlade zato ne bo povsem lahka in kaj lahko se zgodi, da bodo v Londonu skušali odlašati z neposrednim priznanjem neodvisnosti Cipru, saj tako imenovani Macmillanov načrt predvideva za to kar sedemletni rok.

Sporazum med Grčijo in Turčijo torej še ne pomeni dokončne rešitve ciprskega vprašanja. Ni pa nobenega dvoma, da je ta korak znatno približal zamotan problem k njegovemu koncu. Vnovič se je pokazalo, da so medsebojni neposredni razgovori vedno najboljša in najbližja pot za odpravo spornih problemov in za doseg sporazuma. Tudi sedanji grško-turški sporazum, je odstranil vzrok za nesporazume in nesoglasja med obema balkanskima deželama in odprl pot za njuno medsebojno sodelovanje. Tako pa je hkrati odstranjeno eno od nevarnih žarišč, ki je dolga leta kalilo mir v Vzhodnem Sredozemlju in nevarno ogrožala splošno mednarodno varnost.

Upajmo, da bodo tudi v Londonu spredeli pomen tega sporazuma in da se bo Velika Britanija brez večjih pomislekov pridružila koristni pobudi Grčije in Turčije. Martin Tomazič

v nedeljo smo zabeležili

OB PRAZNIKU GLASBENE KULTURE NA JESENICAH

Nedelja, 15. februarja. Svet Svobode in prosvetnih društev občine Jesenice je priredil tudi letos glasbeno revijo v počastitev 110. obletnice smrti Franceta Prešerna. Prvi del revije je bil sinoči, drugi pa danes dopoldne. Na sinočni reviji so nastopili pionirski tamburaški zbor KUD »Obrtnik« Jesenice, pionirski zbor osemletne šole Prešihov Voranc ob spremljavi mladinskega orkestra Glasbene šole Jesenice, mladinski moški zbor in orkester Svobode Hrušica ter mladinski moški zbor Svobode Žirovnica.

zali, da sodita med naše najboljše pihalne orkestre.

Na današnji reviji, ki je bila zgolj vokalna, pa so nastopili pevski zbori KUD Planina pod Golico, moški pevski zbor KUD »Obrtnik« Jesenice, mladinski mešani zbor jeseniške gimnazije, moški zbor Svobode Javornik ter moški in mešani zbor jeseniške Svobode. Zadnjo točko je izvedel moški zbor jeseniške Svobode ob spremljavi orkestra jeseniške Glasbene šole.

Tudi današnja revija je pokazala kvaliteto delo posameznih glasbenih ansamblov z območja jeseniške občine, čeprav izbira programa ni bila najboljša. Negativna stran letošnje revije je tudi v tem, da ni nastopilo nekaj glasbenih ansamblov, ki so na lanski reviji pokazali ustrezno kvaliteto. Nastopajoče ansamble je na letošnji reviji poslušala glasbena žirija, ki bo izdelala izbor ansamblov za nastop

na okrajni reviji, katere glasbeni del bo predvidoma na Bledu, vokalni pa na Jesenicah. U.

Z OKRAJNE SKUPŠČINE GORENJSKIH TABORNIKOV

Kranj, 15. februarja. Danes dopoldne je bila v Dijaškem domu na Zlatem polju okrajna skupščina gorenjskih tabornikov, ki se jo je udeležila tudi tajnica starejšinske sveta Zveze tabornikov Slovenije Mira Avsenak.

Iz referata, ki ga je pripravil tov. Franjo Klojčnik, je videti, da si je taborniška organizacija v preteklem letu prizadevala nuditi svojim članom predvsem možnost spoznavati domovino, ljudi, njihove navade in običaje, zgodovino, razvoj industrializacije itd. Priredili so vrsto tabornej in izletov; teh so imeli 296 z 2931 udeleženci.

Taborniška organizacija se je v zadnjih letih številčno močno okrepila, tako med delavsko, vaje-niško, šolsko in tudi kmečko mladino. Vse bolj se taborniki vključujejo tudi v gorsko stražo. Vendar so v razpravi poudarili, da 59 članov-tabornikov, ki so v gorski straži, še ne zadošča.

Delo taborniške organizacije na Gorenjskem ovirajo predvsem skromna denarna sredstva in pomanjkanje taborniških domov.

Program dela gorenjskih tabornikov za leto 1959 je prilagojen jubilejnemu letu ob 40-letnici KPJ in SKOJ. Predvidevajo zlasti pohode po partizanskih poteh, obisk spomenikov iz NOB na Gorenjskem, IV. gorenjski taborniški zlet v dneh mladinskega festivala v Kranju itd.

Prijetno vzdušje na skupščini tabornikov je na koncu še povečala razdelitev skromnih nagrad najboljšim članom in prisrčna zahvala predsedniku tov. Klojčniku, ki ima največ zaslug za delo tabornikov na Gorenjskem. T.

PO MRTVILU NA DELO

Kranj, 15. februarja. — Danes je imelo Kranjsko akademsko društvo letni občni zbor, ki se ga je udeležilo porazno malo članov. O delu društva v preteklem letu skoraj ne moremo govoriti, saj je vladalo pravo mrtvilo. Edina oblika delovanja so bila predavanja mladinske univerze, zaradi premajhnega zanimanja pa je tudi to zamrlo. KAD šteje danes 78 članov, v glavnem študentov višjih letnikov in absolventov, medtem ko mlajši še niso včlanjeni, kar je posledica neorganiziranega pridobivanja novih članov. Razen tega študentje še vedno nimajo primernega prostora, kjer bi se sestajali in prirejali debatne večere. Na občnem zboru so sklenili, da se bodo letos z vso resnostjo lotili dela. S. L.

naša kronika

POCENITEV TEKSTILA NAJ GRE V KORIST POTROŠNIKOV

Državni sekretar za blagovni promet LR Slovenije, tovariš Miran Košmelj je na letni konferenci OO SZDL v Kranju opozoril na nekatere probleme v zvezi s pocenitvijo tekstilnega blaga. Gre za odločbo Zveznega izvršnega sveta, ki je pred dnevi določil znižanje tkanin iz umetnih vlaken za 10 odstotkov, oziroma 12 odstotkov za tkanine iz umetne svile. Nove, znižane cene so v veljavi že od 12. februarja.

V okviru Jugoslavije je družba odstopila na ta način okroglo 10 milijard dinarjev za znižanje tega blaga. Toda samo zato, da to znižanje gre v korist potrošnikom, da prispeva k nadaljnjemu izboljšanju življenjske ravni.

Je pa nevarnost, da bi trgovina del tega znižanja sama pridržala s preimenovanjem vrst blaga itd. Zato je naloga ljudskih odborov, da skrbijo, kako se bo ta ukrep uresničil v korist potrošnikom.

Miran Košmelj je ob tej priložnosti govoril tudi o organizaciji preskrbe naših delavskih središč in poudaril, da ljudski odbori ne polagajo temu dovolj skrbni. Zlasti je treba povečati in izboljšati maloprodajno mrežo kmetijskih pridelkov. — M.

AKAD. SLIKAR IGOR PLEŠKO RAZSTAVLJA V KRANJU

V petek, 13. februarja, je bila v Mestnem muzeju v Kranju odprta razstava gvašev aka. slikarja Igorja Pleška iz Ljubljane.

Razstavljavec kranjskemu likovnemu občinstvu ni neznan. V Kranju je razstavil že dvakrat, in sicer 1954. in 1956. leta.

Slikar Pleško je domačin z Rupe pri Kranju. Pripada mlajši, pevojni generaciji slikarjev. Likovno umetnost je študiral na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani. Zanimanje za oljno in stensko slikarstvo ga je privedlo v oddelek prof. Stupice in prof. Penčova. Na razstavi AUJ v Beogradu je za jedkanico »Vrtiljake« prejel prvo nagrado. Tudi na zadnji razstavi slik in risb decembra lani v Mariboru, je presenetil. Le redkokdaj se zgodi, da je bila kritika likovnim ustvarjalcem tako naklonjena kot ob tokratni razstavi.

In kranjska razstava? Vrsta gvašev, kjer prevladuje krajina, bo po oblikovni in vsebinski plati vzbudila pri kranjskem občinstvu precej zanimanja. — Razstava bo odprta do 25. februarja. S.

NA JESENICAH SAMOSTOJNA »POKLICNA SVETOVALNICA«

Z novim letom je na Jesenicah, pri odseku za delo ObLO, začela poslovati kot samostojna ustanova poklicna svetovalnica. Minuli četrtek popoldne je imela komisija za usmerjanje mladine v poklice drugo redno sejo. Razpravljala je o programu dela, določila dan poslovanja svetovalnice in sprejela proračun. Poklicna svetovalnica na Jesenicah dela tudi za občini Bled in Bohinjsko. Na seji so se dogovorili, da bodo prihodnji mesec priredili sestanke z gospodarstveniki v vseh treh občinah in predavanja za starše o problemih usmerjanja mladine v poklice.

Lani je jeseniško poklicno svetovalnico obiskalo 47 mladih ljudi, ki so iskali nasvete in primerne učna mesta. Svetovalnica je omogočila skoraj vsem učenje v posameznih poklicih. Le 18 mladinkam niso mogli ustreči, ker na Jesenicah primanjkuje ustreznih učnih mest. Toda nekateri od njih so se kasneje zaposlili ali pa tudi same našle učna mesta. Na Jesenicah je izredno pereče vprašanje učnih mest za žensko mladino. Nič boljše pa ni tudi z ostalimi delovnimi mesti. Kazalo bi žensko mladino v Bohinju, na Bledu in gornjesavski dolini usmeriti v turistično-gostinske poklice. — k.

DREVI SLOVENSKI VOKALNI OKTET

Odkar so koncerti zasedli v kranjski kulturni kroniki častno mesto, skoraj ne mine leto, da ne bi obiskal Kranja tudi Slovenski vokalni oktet. Ker si je ansambel pridobil na prejšnjih gostovanjih med kranjskim občinstvom zavidljivo popularnost, ne bi kazalo ponavljati njegovih kvalitet. Zato stuje naj opozorilo, da bo Slovenski vokalni oktet nastopil v zgornji dvorani Sinskalnega doma drevi ob 20. uri. Zahtevni program je izbran iz domače in tuje glasbene literature. S.

Z okrajne konference Socialistične zveze

Problem št. 1: Standard industrijskega delavca

PRED LETNO KONFERENCO OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA KRANJ

Akcija je močno razgibala delovne kolektive

Razgovor s predsednikom Občinskega sindikalnega sveta Trzič tov. Zalokarjem Slavkom

Pred letno konferenco Okrajnega sindikalnega sveta Kranj, ki bo v začetku marca letos, bomo objavljali razgovore s člani predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta, predsedniki občinskih sindikalnih svetov in posameznimi predsedniki sindikalnih podružnic o aktualnih problemih, do katerih bo zavzela svoje stališče konferenca Okrajnega sindikalnega sveta.

VPRAŠANJE: Letna konferenca Okrajnega sindikalnega sveta bo razpravljala o najbolj aktualnih problemih dela sindikalnih organizacij. Kakšno stališče bi po vašem mnenju morala konferenca zavzeti do akcije »dveh tretjin«?

SLAVKO ZALOKAR predsednik ObSS Trzin

ODGOVOR: »Menim, da bo akcija sindikatov za povečanje investicij za družbeni standard znana pod imenom »dve tretjini« morala imeti v razpravi na letni konferenci Okrajnega sindikalnega sveta pomembno mesto.

Največji uspeh te gospodarske politične akcije sindikalnih organizacij je v tem, da smo z njo razgibali vse naše člane, sprožili smo vrsto živahnih razprav, predlogov, mnenj in vzbudili pozornost za reševanje problemov družbenega standarda, ne samo v podjetjih, temveč tudi izven njih, v okviru občin. Ze na občnih zborih sindikalnih podružnic so člani delovnih kolektivov pokazali vse razumevanje za ta stališča ter tudi dali tej akciji svojo podporo. Še bolj se je to odražalo na občinskih konferencah, kjer so razprave o investicijah za družbeni standard, o konkretnih programih za te investicije, o vrstnem redu gradnje najvažnejših objektov družbenega standarda v občini pokazale, da se je ograja med podjetji in komunjo začela odločno rušiti. Vsekakor, da je to povod temu, da so za naše delavce pričele postajati razprave o gospodarjenju v podjetju, o produktivnosti, o organizaciji dela in o sredstvih, s katerimi razpolaga podjetje, vse bolj zanimive in to zaradi tega, ker bočajo vedeti, koliko sredstev bo dejansko ustvarjenih in koliko jih bodo lahko namenili za družbeni standard.

Z dosedanjimi uspehi akcije »dveh tretjin« smo sicer lahko zadovoljni, vendar pa je to šele prvi korak in nam ostane še vrsta nalog. Predvsem je potrebna stalna skrb za to, da se bodo sredstva, namenjena za družbeni standard, uporabila smotno in po jasno ooločenem programu. Druga važna naloga pa je v tem, da bo treba skrbeti za pravočasno izdelavo načrtov, oz. programov ter zagotoviti potrebne »radbene kapacitete. Kot smo pred delovne kolektive postavili potrebo po tih sredstvih, tako jim bomo morali pokazati tudi rezultate, za kaj so se ta sredstva porabila.

Prav v tem drugem delu bo morala okrajna konferenca dati svoj prispevek oz. postaviti določena stališča. Delovni kolektivom je treba zagotoviti, da vodo zbrana sredstva uporabljena zares samo za objekte, za katere so se sami odločili, od ljudskih odborov na pričakujemo, da bodo pravočasno pripravili načrte in zagotovili potrebne gradbene kapacitete.

FLUKTUACIJA PADA

Tovariš predsednik je govoril tudi o pomoči, ki naj jo organizacije SZDL nudijo posameznikom, da bi se laže opredelili za kmetijsko ali pa industrijsko proizvodnjo. Polovičarstva tu ne bi kazalo podpirati. Posebej bi bilo treba pomagati polproletariatu, da se osvobodijo vezi, ki ga vežejo na zemljo in mu preprečujejo, da bi se v celoti odločil za podjetje. S tem v zvezi je govoril še posebej o pomenu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč.

»Nadalje je mnogo primerov,« je rečeno v referatu, »ko polproletarci ponujajo svojo zemljo v odkup. V takih primerih bi morali poskrbeti, da to zemljo nekdo prevzame, ali jo odkupi. Zagotoviti bi morali za odkup take zemlje sredstva v kmetijskem skladu. S tem bi posamezniki dobili sredstva, s

delo za delavca, več in cenejše proizvode. Manj pa bi morali dati v razširjanje proizvodnih kapacitet posebno tistih, ki zahtevajo zaposlovanje nove delovne sile... Potrebna je večja podjetnost in elastičnost, posebno kadar gre za to, da bi čimkoristneje uporabili razpoložljiva sredstva. Tu, menim, smo najšibkejši. Ne moremo se pritoževati, da nimamo sredstev, posebno letos, lahko pa kritično priznamo, da jih nismo v stanju najkoristneje in najhitreje uporabiti.

KMETIJSKI PROBLEMI V OKRAJU

Tovariš Popit je govoril nato še o nekaterih problemih v kmetijstvu ter v blagovnem prometu in o boju Socialistične zveze na idejnem področju. V kmetijstvu smo po mnenju tovariša Popita v zadnjem času dosegli nekaj pozitivnih rezultatov. Nekmetijske dejavnosti so se ločile — razen v Selški dolini — od KZ. Hkrati so se nekatere šibkejšje KZ pripojile k močnejšim. Tudi število upravnikov se je povečalo. Odkupna mreža je prav tako precej uspešno in disciplinirano poslovala. Hkrati je bila opravljena arondacija vseh večjih posestev, ki so se tudi finančno okrepila, povečalo pa se je tudi število traktorjev.

Kooperacija se je močneje uveljavila. Vendar bi bilo treba pri tem v prihodnje gledati predvsem, da bi se kooperiralo na čim večjih površinah, ker bo le tako strojna obdelava rentabilna. Potrebno bo pri sklepanju pogodb o kooperaciji misliti tudi na kolobar, ne pa samo na površine in količine — in to za daljšo dobo. Organizacije SZDL na vasi pa bi morale v prihodnje bolj sodelovati z upravnimi odbori KZ in jim nuditi potrebno pomoč. Tudi upravniške KZ bi bilo treba še bolj politično in strokovno osposobiti za svoje delo. Hkrati bi bilo treba šolati nove agronome in kmetijske tehnike, okrepiti kooperacijo in družbena kmetijska poslasta.

DELO V KOMISIJAH

Po poročilu tovariša Popita je prečitala organizacijsko poročilo tovarišica Smilja Gostiševa. Tovariš Lovro Cerar pa je za njo prebral še poročilo nadzornega odbora.

Po poročilih so se delegati razdelili v dve grupi, ki sta ločeno razpravljali o gospodarskih in ideoloških ter organizacijskih problemih. V komisiji za gospodarstvo je govorilo več delegatov o posameznih gospodarskih problemih. Največ so govorili o urejanju novega plačnega sistema, ki naj bi prispeval k povečanju delovne storilnosti. Neki govornik z Jesenic je omenil tudi odnose med mojstri in delavci v podjetju. Dejal je, da se precej govori o vzpodbudnem nagrajevanju delavcev, a da je malo govora o stimulativnem nagrajevanju srednjega vodilnega kadra v podjetjih. Pri tem je opozoril na družbeno škodljive pojave med mojstri in delavci, ki jih ne kaže zanemarjati.

V povsem novo področje je s

svojo razpravo posegel tovariš Vinko Hafner. Govoril je o odnosu med okrajem in občinami, o možnosti nadaljnjih prenosov raznih pristojnosti na občinske odbore in o nalogah ljudskih odborov. V preteklih štirih letih, odkar so ustanovljene nove občine, je OLO že dobil svoje mesto, bodisi kot organ skupnosti komun bodisi kot člen v varigi državne uprave. Nadaljnja decentralizacija oblasti je v nekaterih dejavnosti že zmeraj možna. Vendar gre tu za dejavnosti, ki jih danes opravlja OLO smotrnejše kot bi jih lahko občine. Po mnenju tovariša Hafnerja se v občinah zbori proizvajalcev premalo uveljavljajo. Posebno vprašanje pa je stik odborov zbora proizvajalcev z volivci. V tem pogledu je treba napraviti korak naprej. Potrebni bi bili zbori volivcev po proizvajalnih enotah, kjer bi izvoljeni odborniki morali seznanjati volivce z načrti okrajnega in občinskega ljudskega odbora.

V komisiji za ideološka in organizacijska vprašanja so največ govorili o mladini in njenem vključevanju v javno življenje. Govorili so tudi o pošolski vzgoji mladine. Posebej so se ustavili tudi pri problemu članstva SZDL v okraju. Kranjski okraj v celoti zaostaja glede vključevanja članstva v SZDL za ostalimi okraji. Vzrok za to je predvsem premajhno prizadevanje vodstev osnovnih organizacij SZDL, hkrati pa tudi sektaški odnos posameznih članov oziroma odbornikov. Primerilo se je, da so črtali ljudi iz članstva kar pobiralci članarine. To je seveda proti statutu. O teh problemih je razpravjal tovariš Martin Košir.

V razpravi je sodeloval tudi tovariš Boris Zihlerl. Posebej je poudaril, da se je treba boriti proti sektaštvu in podcenjevanju vloge SZDL. SZDL je politična organizacija vseh tistih, ki so nosilci ljudske oblasti pri nas. Nadalje je govoril tudi o mladini in vključevanju mladine v SZDL. »Predvsem se strinjam,« je dejal tovariš Zihlerl, »s tistimi, ki so v razpravi poudarjali, da je treba mladino vzeti takšno, kakršna je. To je mladina, ki ne pozna marsikakšnih negativnih strani preteklosti. Ona živi že 14 let v novi socialistični Jugoslaviji.« Vse to in pa doba, v kateri živimo, pogaja nove metode dela z mladino.

VOLITVE

Po končani razpravi je bila popoldne skupna seja vseh delegatov. Na seji so delegati izvolili nov 53-članski okrajni odbor SZDL in 5-članski nadzorni odbor. Po izvolitvi se je okrajni odbor SZDL takoj konstituiral. Za predsednika Okrajnega odbora SZDL je bil vnovič izvoljen tovariš France Popit, za sekretarja pa tovariš Stefan Kadoič. V predsedstvo Okrajnega odbora SZDL so bili izvoljeni še naslednji tovariši: Benedik dr. Janko, Slavko Beznik, Aleksander Čerče, Vinko Hafner, Tone Hafner, Pepca Jež, Viktor Kraji, Zdenko Lavičič, Zvone Labura, Zvonka Lesjak, Peter Naglič, Jože Ulčar in Peter Zbontar.

(Nadaljevanje s 1. strani)

nimi odnosi na eni strani, in anarhističnimi na drugi strani. Vzrok je največkrat pomanjkljiva strokovna in politična sposobnost mojstra ter nedisciplinirano in slabo delo nekaterih delavcev, posebno tistih, ki jim je plača v podjetju dopolnilo k dohodku iz kmetijstva. Tem in podobnim odnosom bi morala posvetiti upravna vodstva, politične organizacije in organi delavskega upravljanja čim večjo pozornost in jih odpravljati.

Precej obširno je tov. Popit govoril o zaposlovanju delovne sile. Dejal je, da na omejitve zaposlovanja lahko vplivamo z dveh plačil: na administrativen način in pa na plačni sistem postavimo tako, da bodo delovni kolektivi zainteresirani odkriti nove rezerve delovne sile, ki je še v podjetjih. V marsikaterem primeru bi se to dala storiti s plačevanjem na akord.

Delegati in gosti med konferenco

V vsakem primeru, pa ne kaže popuščati v politiki zaposlovanja. Ker potem ne bi prišli nikamor naprej. »Mislim,« je dejal tovariš Popit, »da je treba zahtevati, da se vse notranje rezerve izkoristijo, pa čeprav ne dosežemo fizičnega obsega proizvodnje. Pri nas ni disproporcija v izpolnjevanju družbenega plana v obsegu fizične proizvodnje, pač pa visoko presega mo število delovne sile.«

NEOSNOVANI UGOVORI IN BOJAZNI

V razpravah o politiki zaposlovanja se oglašajo nekateri predstavniki manj industrializiranih občin. To je razumljivo. Za njih je problem zaposlovanja delovne sile tudi političen problem, samo z nespornega vidika. Za del njihovega prebivalstva že samo delovno razmerje pomeni višji standard. Vendar menim, da tudi pri njih ne bodo rešili standarda samo z industrializacijo, ampak bi morali bolj paziti tudi na kmetijstvo in živinorejo, ki bi prav tako lahko, seveda postavljeni na naprednih načelih, dali prebivalstvu boljše dohodke.

Drugi ugovor, ki se pojavlja, je, kaj bo z naravnim prirastkom v industrijskih centrih. Mislim, da se lahko zaposli ves naravni prirastek v okviru planiranih števil. Ves prirastek lahko zaposlimo, če spremenimo strukturo delovne sile. Mi imamo podatke, da je v industriji v okraju zaposlenih precej kmetov. Napačno bi bilo, če bi zapostavljali kmete. Če pa se že postavlja, kdo naj bo zaposlen: ali kmet ali delavec, ki ničesar nima razen svojih rok, potem sem prepričan, da se strinjate z menoj, da je prav, če je zaposlen delavec. Pri tem lahko rešimo še nek problem. Še danes plačujemo drage avtobusne prevoze ljudi, ki niso povsem vezani na podjetja. Če bi odpravili prevoze na daljših razdaljah za tiste, ki se lahko doma preživljajo, bi s tem prihranili precej sredstev, ki bi jih lahko vložili v gradnjo stanovanj v industrijskih centrih.

Če k temu dodamo še, da je možno najti zaposlitev v ostalih neindustrijskih panogah gospodarstva in v industriji gradbenega materiala, potem res ni upravičeno skrb zaradi brezposelnosti. »Ni se treba bati, da bo zaradi brezposelnosti nastal politični problem,« je dejal tov. predsednik. »Bojmo se raje in dejalno politični problem zaradi standarda. Standard industrijskega delavca je za nas v kranjskem okraju problem številka ena.«

katerimi bi, če bi jim priskočili na pomoč s posojili, gradili stanovanja v mestu.

»Pozitivni rezultati omejevanja zaposlitve se kažejo v padanju fluktuacije. Fluktuacija kot veste povzroča veliko škodo gospodarstvu, zato borba proti njej konsolidira podjetja. Če izzvememo vsakoleten odhod v JLA, lahko rečemo, da je po 15. oktobru 1958, fluktuacija v industriji skoraj popolnoma prenehala.« Iz podatkov, ki so navedeni v poročilu, je razvidno, da se je fluktuacija od julija lani do letošnjega januarja zmanjšala kar za šestkrat.

KREPITEV MATERIALNE OSNOVE DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

V nadaljevanju poročila je tovariš Popit govoril obširneje o materialni osnovi delavskega upravljanja in o usposabljanju ljudi za te odgovorne družbeno-politične naloge. Materialni položaj podjetij se vse bolj krepi. S tem se vse bolj veča tudi zanimanje neposrednega proizvajalca za gospodarjenje podjetja. To spreminja miselnost delavca. Delavec ni več nekdanji mezni najemnik, marveč svobodni proizvajalec.

Hkrati se delavci vse bolj uveljavljajo tudi v komunih in so seznanjeni z njenimi problemi. Pri tem imajo posebno vlogo občinski zbori proizvajalcev, ki so v večini občin v okraju dokaj delavni.

»Tudi sedanja akcija, ki jo je začela sindikalna organizacija, je naletela na široko podporo in odobravanje. Mobilizirala je kolektive, da so zbrali precejšnja sredstva, s katerimi bodo zgrajena stanovanja, šole, menze, fizikurni objekti, zdravstveni domovi, servisi, skratka tisti objekti, ki neposredno vplivajo na standard. Razen tega pa ima ta akcija velik pomen ravno zato, ker je proizvajalca usmerila h komunam, ga potegnila iz ozkih okvirov podjetja in mu odprla perspektivo uveljavljanja v komunah.«

Ko je govoril o nadaljnji investicijski politiki v gospodarstvu, je tovariš Popit dejal: »Na splošno bi se morali postaviti na stališče, da bi smeli zaradi velikih komunalnih težav, ki ponekod postajajo že politični problem, razširjati proizvodne kapacitete predvsem kvalitativno in manj kvantitativno. Z drugimi besedami povedano: investirati bi morali v glavnem v rekonstrukcije, s katerimi bi ujeli korak z napredkom tehnike v svetu. Te naj bi prinesle boljše kvaliteto izdelkov, lažje

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

Za izboljšanje stanovanjske gradnje

Svet za gradbene in komunalne zadeve trziške občine je v sredo sprejel odlok o usmerjanju gradnje stanovanjskih hiš in odlok o uporabi družbenih sredstev za gradnjo stanovanjskih hiš. V 2. členu prvega odloka beremo, da se morajo zidati predvsem hiše z večjim številom stanovanj (bloki) v koncentriranih gradbiščih. Dopusča se tudi gradnja vrstnih hiš, kjer to narekujejo posebni pogoji. Pri individualnih hišah je treba stremeti za to, da se doseže čim večja gostota prebivalcev na 1 ha. Površina zemljišča za eno hišo praviloma ne sme v povprečju presegati 400 kvadratnih metrov. Pri izbiri zemljišča za stanovanjsko gradnjo imajo prednost tista zemljišča, na katerih so že urejene osnovne komunalne naprave. Če takih zemljišč ni, se izberejo zemljišča v

bližini komunalnih naprav ali zemljišča, na katerih je komunalne naprave v majhnih stroški možno zgraditi. Na koncentriranih gradbiščih se mora pred pričetkom gradnje zgraditi električno, vodovodno, kanalizacijsko in cestno omrežje, dalečje prostori za servisne delavnice, prekrbo naselja, družbeno življenje v naselju, in objekti, ki predstavljajo sestavni del stanovanjskega naselja (skupne pralnice, prostori za shrambo koles itd.). Člen odloka poudarja, da morajo biti stanovanja zgrajena v hišah, ki ustrezajo splošnim tehničnim predpisom glede konstrukcije, toplotne in zvočne zaščite, požarne varnosti in osnovne higijene in da gradnja provizorijev za stanovanja ni dovoljena.

Drugi odlok govori o uporabi družbenih sredstev za gradnjo stanovanjskih hiš. V 1. členu beremo, da se za družbena sredstva štejejo vsa sredstva, ki jih za gradnjo stanovanjskih hiš v celoti ali deloma uporabljajo politično-teritorialne enote, zavodi, gospodarske organizacije, stanovanjske skupnosti, stanovanjske zadruge in druge družbene organizacije. Odlok govori potem, za kakšna stanovanja in za katere komunalne objekte se družbena sredstva za gradnjo stanovanjskih hiš lahko uporabljajo in za katere ne.

S plenuma ObSS Radovljica

Z anketo med delavce

O uporabi dohodka — Novo nagrajevanje kot spodbuda za večjo storilnost

V sredo 11. februarja je bil v Radovljici razširjeni plenum Občinskega sindikalnega sveta Radovljica. Plenuma so se udeležili tudi predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic in predsedniki delavskih svetov.

Pogovorili so se o izdelavi novih tarifnih pravilnikov in o izvedbi ankete o uporabi sredstev gospodarskih organizacij in komun. Sklenili so naj se v vseh podružnicah takoj sestanejo izvršni odbori in proučijo smernice sindikatov in zavzamejo najbolj primerno stališče za izdelavo tarifnih pravilnikov. ObSS ne bo dal svojega pristanka k potrditvi pravilnikov, dokler ne bodo vsebovali vseh potrebnih prilog (pravilnika o normah, tarifnega cenika, premijskega pravilnika, itd.).

Vse sindikalne podružnice naj do 28. t. m. pošljejo na ObSS izpolnjeno anketo o razdelitvi in uporabi sredstev čistega dohodka gospodarskih organizacij. V anketi bodo delavci odgovorili, če se strinjajo s sklepom sindikatov, da se dve tretjini čistega dohodka usmerja v objekte družbenega standarda. Povedali bodo, kateri objekti naj bi imeli prednost v okviru podjetja in v okviru občine.

V zvezi z izdelavo tarifnih pravilnikov je bilo predvsem poudarjeno, naj gospodarske organizacije

na osnovi pokazateljev preteklega leta določijo start za leto 1950. Tarifne postavke naj bi spreminjali le na tistih delovnih mestih, kjer je to potrebno za postavitev pravičnejšega razmerja med posameznimi delovnimi mesti. Tarifni pravilniki naj vsebujejo potrebna merila za tak način delitve osebnega dohodka, da bodo vspodbudila vplivala na storilnost dela v posameznih oddelkih. Tudi analitična

ocena delovnih mest (če je bila dobro narejena) je lahko v posameznih podjetjih kašipot za ureditev notranjih nesorazmerij med tarifnimi postavkami. Cimveč delovnih mest naj se normira. Za premijske pravilnike naj gospodarske organizacije same dobijo primerno obliko, in sicer tako, da bodo vsi delavci zainteresirani za večjo delovno storilnost.

C. R.

Posvetovanje predsednikov UO kmetijskih zadrug

Pogodbeno pridelovanje se uveljavlja

V četrtek so se v prostorih Občinskega komiteja SZDL v Kranju zbrali predsedniki upravnih odborov vseh kmetijskih zadrug na Gorenjskem in se pogovorili o uspehih in problemih pri zbiranju pogojev za pogodbeno pridelovanje krompirja in krme na travnikih.

V kranjskem okraju bo letos okoli 3500 ha ornih površin zasajenih s krompirjem. Republiški in okrajni plan blagovne proizvodnje

predvidevata za Gorenjsko 1000 ha površin za pogodbeno pridelovanje merkantilnega in 257 ha za pogodbeno pridelovanje semenkega krompirja, skupno torej 1257 ha ali 5,9% od celotne površine pod krompirjem. Teh 1257 ha pa je razbitih na preveliko število parcel, ki v povprečju skoraj ne presegajo pol hektara.

Za jesensko setev pšenice so zadržane sklenile s proizvajalci za 258 ha pogodb, kar je 9,4% od celotne površine pod pšenico, ki jo je v okraju 2740 ha.

Pogodbeno pridelovanje krme na travnikih bi za končni cilj moralo imeti proizvodnjo krme za mleko, meso in piemensko živino. Ker pa gorenjski proizvajalci te oblike sodelovanja še ne obvladajo dovolj, meni OZZ, da je letos v pogodbeno pridelovanje možno vključiti le neka nad 1000 ha travnikov (od 11.500 ha, kolikor jih je na Gorenjskem).

Po poročilu predsednika OZZ Kranj tov. Toneta Hafnerja so posamezni predsedniki upravnih odborov kmetijskih zadrug podali kratka poročila o sklepanju pogodb za pridelovanje krompirja in krme na travnikih in o tem, koliko v tej akciji sodeluje celotni upravni odbor in ne samo upravnik zadruga. V Senturju so n. pr. že sklenili za 22 ha pogodb za jedilni krompir, v Voklem za 14,5 ha, v Predosljah za 10 ha, v Velesovem za 16 ha, v Javorjah za 4 ha, na Visokem za 18 ha, na Trati samo za 3 ha, v Predvoru za 3 ha, v Goričah za 2 ha itd. V nekaterih zadrugah je čutili precejšen odpor, ne samo med večjimi kmeti, ampak tudi med člani upravnega odbora in zadrugnega sveta. V Skofji Loki in Zalnici niso n. pr. naredili še ničesar. Največji odpor pa je čutili v Zalogu.

Za zadruga Brniki, Cerklje in Zalog določa plan več industrijskega krompirja, ker je OZZ sklenila zanj pogodbo s tovarno škroba v Domžalah.

A. T.

 Ob 40-letnici KPJ

VSA GORENJSKA BO ZDRUŽENA

v enotni potujoči razstavi zgodovinskega gradiva o naprednem gibanju

Na skupnem sestanku komisije za razstave in komisije za zbiranje zgodovinskega gradiva pri Okrajnem odboru za proslavo 40-letnice KPJ so se pred dnevi pomenili o zbiranju in urejanju gradiva za razstavo.

Razen mnogih proslav in drugih oblik obeleževanja važnejših dogodkov o naprednem gibanju pod vodstvom KPJ na Gorenjskem, so v letošnjem letu predvidene tudi razstave. Taka, zanimivejša oblika prikazovanja dogodkov je bila predvidena že na prvih sestankih. V Trzinu in na Jesenicah, kjer je bila dejavnost naprednega delavstva zelo pestra že koj po prvi svetovni vojni, so nameravali urediti svoje razstave. Na sedanjem sestanku pa so prišli do zaključka, naj bi enotna, potujoča razstava prikazovala razvoj naprednega gibanja z vse Gorenjske. V teh delavskih središčih bi morda samo dopolnili okrajno razstavo z gradivom iz njihovega področja.

Delo za organizacijo razstav je že v teku. Kot prvo pa je potrebno pripraviti koledar vseh važnejših dogodkov, ki naj bi jih na razstavi prikazali. Vzporedno s tem

narjave o posameznih dogodkih.

Ob sodelovanju občinskih odborov za proslavo, organizacij Zveze borcev, Muzeja NOB v Kranju in drugih institucij, sodelujeta v pripravah za razstavo tudi akademski slikar Milan Batista, scenarist

Saša Kump in drugi. Glede na veliko delo je predvideno, da razstava ne bo končana do jubilejnih dni 40-letnice kongresa, ki je v aprilu, marveč bo pripravljena šele v mesecu juniju.

K. M.

OB 22. OBLETNICI LISTA »MLADINA«

UREDNIŠTVO brez mize in predala

iz proslave v Gorenjski tiskarni

V okviru proslav 40-letnice KPJ je bila v četrtek, 12. februarja v tiskarni »Gorenjski tisk« v Kranju skromna proslava. Kolektiv se je spominjal dogodka pred 22. leti, ko je bila v isti tiskarni odiskana prva številka naprednega lista Mladina. Dasi je list legalno izhajal, so člani redakcije bili v glavnem vsi komunisti in zato od

stalnega sedeža in so delali brez vsake mize in predala. Seveda ni nobeden dobil za svoje delo nobenega plačila, marveč so morali celo zbirati in prispevati za morebitne izgube. Odziv med bralci je bil nepričakovano velik in pošte oziroma prispevkov za objavljanje je bilo cele kupe. List so tiskali v približno 3000 izvodih.

Člani delovnega kolektiva CP »Gorenjski tisk« med svečano proslavo. Tretji z leve je Jože Jan, ilegalni urednik »Mladine«

bodo pripravili scenarij, ki bo glavno napolnilo za razstavo. Da bi se važno dokumentarno gradivo ne pokvarilo med prenosom razstave, je predvideno, da bodo precej dogodkov in dela KPJ prikazali s foto kopijami.

Da bi bila razstava zanimivejša in privlačnejša, jo bodo opremili tudi s kiparskimi in drugimi umetniškimi deli. Na razstavah bodo preko magnetofonskih posnetkov posredovali obiskovalcem tudi pripovedovanje preživljenih revolucio-

takratnega režima preganjani ljudje. Zaradi revolucionarne vsebine je bil list pod strogo cenzuro in po štirih mesecih že prepovedan.

Ko je takratni ilegalni urednik Mladine tovariš Jože Jan na proslavi govoril o pomenu tega časnika v skupni dejavnosti naprednega gibanja pod vodstvom komunistov, je povedal, da so takratni sodelavci uredništva morali delati oziroma pisati in pripravljati gradivo v največji konspiraciji. Seveda niso smeli imeti

Pred zakonom oziroma oblastjo je bil kot urednik prijavljen Franc Tratnik. V redakciji pa so poleg Jana bili še Sever Metka, ki je zdaj profesor v Ljubljani, Tone Grčar, ki je padel kot sekretar Okrajnega komiteja Celje, zatem Beno Colnar, ki je tudi padel v NOB in še živeči Cene Malovrh.

V isti tiskarni (sedaj: Gorenjski tisk) so kmalu po prepovedi lista »Mladina« začeli tiskati nov napredni list »Sobotno«.

K. M.

Pohitite! Še je čas, da se lahko udeležite tradicionalnega nagradnega žrebanja naročnikov »Glasu Gorenjske«. Vplačajte vsaj polletno naročnino za najbolj bran časopis na Gorenjskem — 300 dinarjev — pa boste lahko dobili tudi eno izmed nagrad, ki ju prikazuje slika: električno blazino, ki jo je poklonilo ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE KRANJ, ali pa mizico, ki jo je dala »ROLETA« KRANJ.

UPRAVA

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Smrt na Okroglem

81

»Planina so gotovo dobili,« je rekel nekdo v kotu. »Kaj veš, mogoče je pa ušel,« je na glas pomislil Jaka. Komaj je to izrekel, ko je neznansko zagrmelo in votlina se je stresla. Mine?! Pa ne, da so Nemci poskusili minirati... Spet je tresčilo, potem pa so se vrstile eksplozija za eksplozijo. Nemci so streljali na votlino iz dveh protitankovskih topov.

82

»Počakajte, ne boste dolgo,« je rekel mitraljezec Stanko — toda tokrat je moral njegov mitraljez molčati. Nemci so bili namestili topove tako daleč, da jim strojnični ogenj ni mogel nič. »Samo nabijal bi po topovskih ščitnikih, kaj drugega jim na to daljavo ne moreš,« je žalostno rekel Stanko. Medtem pa so granate padale vse pogosteje in vedno bližje.

83

Nenadoma jih je vrglo k stenam jame in k tlom. Vsa votlina je bila polna dima, skozi dim pa se je čulo polglasno stokanje. Granata je bila udarila v skalo tik vhoda v votlino, malce razširila vhod, obenem pa raztrosila po votlini del svojih drobcev. Ko se je dim razkahljal, se dva v votlini nista več dvignila: Slavko Smuk in Tone Poznik. Bila sta mrtva.

84

Medtem je nemški oficir, ki je ležal za skalo nedaleč od svojih topov, vpil: »Nagradni dopust, kdor zadene to banditsko luknjo!! Nagradni dopust! Če ne zadene, vas bom pozapri! Banda!« Nemci, navdušeni nad strelom, ki je že skoraj zadel v luknjo, so zdaj pričakovali zadetek, ki bo pobil vse v votlini. Saj mirili so lahko mirno kot na strelišču.

V SINOČI SINOČI

Turnir v hokeju na ledu za vstop v prvo zvezno ligo

Jesenice, 15. februarja. — V petek je pričel na Jesenicah kvalifikacijski turnir v hokeju na ledu

za vstop v prvo zvezno ligo, na katerem sodelujejo srbski republiški prvak »Avala« iz Beograda, hrvaški republiški prvak »Segesta« iz Siska in »Papirničar« iz Vevča, ki je slovenski republiški prvak. V prvi tekmi sta se v petek srečala Papirničar in Avala. Slovenski prvak je zaslužen osvojil obe točki,

saj je premagal goste iz Beograda z 8:0 (3:0, 1:0, 4:0). Vevčani so prednjačili z rutino in močnimi strelji, medtem ko so bili mladi Beograjčani v polju hitrejši, vendar nevigirani.

V soboto je bilo srečanje za vstop v prvo zvezno ligo med Segesto iz Siska in Avalo iz Beograda. Zmagala je Segesta z 8:4 (1:0, 2:3, 5:1). Avala iz Beograda je izgubila možnost vstopa v zvezno ligo; zadnja tekma je bila danes popoldne med Papirničarjem iz Vevča in Segesto iz Siska. Za to srečanje je vladalo veliko zanimanje, kajti zmagovalec je dobil pravico vstopa v prvo zvezno ligo. Zmagala je Segesta iz Siska s 3:1 (2:0, 0:0, 1:1). Kljub temu, da je dosegla Segesta večje število golov, ne moremo reči, da je bil Papirničar dosti slabši. Vendar si je z današnjo zmago Segesta Siska priborila vstop v prvo zvezno ligo. U.

dine, povečali bodo propagandno delo z raznimi nastopi, ureditvami izložb, poskrbeli bodo za nove društvene prostore, opreme in letalske literature. Klub bo v kratkem praznoval svojo 15. obletnico. Ob tej priložnosti bodo razvili tudi svoj letalski prapor.

NOCOMET

TRIGLAV—JLA 9:0 (3:0)

Kranj, 15. februarja. — Danes je Triglav v drugi prijateljski tekmi premagal Kranjski garnizon z rezultatom 9:0 (3:0). Zaradi razmočnega terena igra ni bila zanimiva.

Z državnega prvenstva v športnem plesu

Kranj, 15. februarja. — Sinoči je bilo v avli OLO Kranj državno prvenstvo v športnem plesu za leto 1959, ki ga je priredil SKUD »Tine Rožanc« iz Ljubljane. Tekmovanja za naslov državnega prvaka se je udeležilo 16 plesnih parov iz 4 slovenskih klubov.

Rožanc, Ljubljana), ki je dosegel 133,5 točke od 135 možnih. Drugo mesto je zasedel par Kramer - Kramer (APK, Ljubljana) s 129,5 točke, tretje mesto pa Rižnar - Rižnar (»Harmank«, Maribor), ki je dosegel 117 točk. — Zmagovalec A kategorije je bil par Klemenčič - Stajer (APK, Lj.) s 117 točkami, zmagovalec B kategorije par Jean - Štiren (Tine Rožanc, Lj.) s 67,5 točke in zmagovalec C kategorije par Logar - Kopriva (APK, Lj.) s 37 točkami. L. S.

NESREČE

Z MOTORJEM V ŽELEZNIŠKE ZAPORNICE

V nedeljo, 15. februarja ob 1.23 uri je prišlo na cesti III. reda Begunje—Zirovnica do hude prometne nesreče, ki je zahtevala smrtno žrtev. Motorist, delavec Zelezarne F. S. iz Most, se je s hitrostjo 80 do 100 km na uro zaletel v spuščeno železniško zapornico pri vasi Zirovnica. Udarec je bil tako močan, da je zapornico dvakrat prelomilo. Voznik je bil priči mrtev, medtem ko so njegovega sopotnika B. S. s hudimi telesnimi poškodbami prepeljali v bolnišnico. Povsem nerazumljivo je, kako da motorist ni opazil spuščene zapornice, ki je imela dovolj viden svetlobni signal, razen tega pa je tudi službojuči železničar dajal prihajajočemu motoristu signale z zastavico.

UTOPLJENEC V VODNEM NABIRALNIKU

V soboto, 14. februarja ob 14. uri je našel žagar v vodnem nabiralniku med mlinom in žago v Tupaličah utopljenca. Ugotovljeno je bilo, da je utopljenec 62-letni kmetijski delavec Jože Stružnik iz Tupalič. Njegovi sorodniki, pri katerih je živel, vedo povedati, da je prejšnji dan popil precej žganja. Samomor na je storil zaradi družinskih nesporazumov. Vsi znaki kažejo, da se je pokojni Stružnik utopil že prejšnji dan.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) ter v zvezi s 358. členom prečiščenega besedila uredbe o kmetijskih zadrugah (Uradni list FLRJ, št. 18-348/58) razpisuje mesto

upravnika KMETIJSKE ZADRUGE KOKRA

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev: 1. srednja strokovna izobrazba — gozdarski tehnik; 2. nižja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v gozdarstvu, kmetijstvu ali sorodni panogi. Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 1. marca 1959.

I materialnega knjigovodje — z obvladanjem strojepisja. Za knjigovodjo je zaželena srednja strokovna izobrazba. Plača vseh razpisanih mest po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Interesenti naj svoje ponudbe dostavijo na upravo podjetja ali pa naj se zglasijo osebno.

KINO

»RADIO«, Jesenice: 18. do 20. februarja ameriški barvni film »Jahali so na zapade«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 19. in 20. februarja francoski film »Očka, mama, moja žena in jaza«.

Zirovnica: 18. februarja francoski film »Očka, mama, moja žena in jaza«.

Dovje-Mojstrana: 18. februarja amer. film »Mata Hari«.

Bled: 17. do 19. februarja italijanski film »Branim svojo ljubezen«. Predstava v torek in četrtek ob 20. uri, v sredo pa ob 17. in 20. uri.

Radovljica: 17. februarja ob 20. uri ter 18. februarja ob 17.30 in 20. uri amer. film »Spiljonski lov«.

Duplica pri Kamniku: 18. in 19. februarja ameriški film »Tarzan v puščavi«. Predstava vsak dan ob 19. uri.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) razpisuje mesto

direktorja »PROJEKTIVNEGA PODJETJA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

- 1. visoka strokovna izobrazba — ekonomska fakulteta s 5-letno prakso;
- 2. srednja strokovna izobrazba — ekonomist z 10-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o strokovnosti in o dosedanji zaposlitvi je poslati na ObLO Kranj do dne 1. marca 1959.

Komisija za razpis mest direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Kranj na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) razpisuje mesto

direktorja TOVARNE »SAVA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

- 1. da ima fakultetno izobrazbo in najmanj 5 let prakse na vodilnih mestih v gospodarstvu;
- 2. da ima srednješolsko izobrazbo in najmanj 10-letno prakso na vodilnih mestih v gospodarstvu;
- 3. da ima nepopolno srednješolsko izobrazbo in najmanj 15 let prakse na vodilnih mestih v gospodarstvu.

Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom in o dosedanji zaposlitvi je poslati na ObLO Kranj do 28. februarja 1959.

V službo sprejememo RAČUNOVODJO(KINJO) in PISARNIŠKO MOČ

Ponudbe pošljite na naslov: Upravni odbor trgovskega podjetja »Železnina« Kranj, Koroška cesta 11.

»Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) ter v zvezi s 358. členom prečiščenega besedila uredbe o kmetijskih zadrugah (Uradni list FLRJ, št. 18-348/58) razpisuje mesta

upravnikov

- Kmetijska zadruga PREDDVOR
- Kmetijska zadruga ZALOG
- Kmetijska zadruga GORIČE
- Kmetijska zadruga BERNICA
- Kmetijska zadruga PODBREZJE
- Kmetijska zadruga VISOKO
- Kmetijska zadruga VELESOVO
- Kmetijska zadruga PREDOSLJE
- Kmetijska zadruga BRNIKI
- Kmetijska zadruga ZABNICA
- Kmetijska zadruga NAKLO

Ponudniki za razpisana mesta morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

- 1. visoka strokovna izobrazba — ing. agronom;
- 2. srednja strokovna izobrazba — kmetijski tehnik z 2 leti prakse v kmetijstvu;
- 3. nižja strokovna izobrazba in 3-letna praksa v kmetijstvu ali 5-letna praksa na vodilnih mestih v kmetijstvu.

Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 1. marca 1959.

kolo s prestavami. Ogled v dopoldanskih urah. Trajarjeva 30 (Strazišče), Kranj. 2515
Planinsko društvo Kranj razpisuje mesto upravnika za postojanko na Krvavcu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Prav tako sprejme za takoj mlajšega moškega kot nosača in kurirja za Krvavec. Pismene ponudbe poslati na Planinsko društvo, Kranj. 2516
Kupim stara vrata za garažo. — Cesta Stanega Zagarja 48, Kranj. 2517

Delavka dobi stanovanje. Ostalo po dogovoru. Rupa 15, Kranj. 2518
Zamenjam seno za gnoj. Naklo št. 4. 2519
Najdeno je bilo moško kolo št. 23616. Dobi se pri Mivšek Matija, Huje 2.

OBJAVE

RAZPIS
Komunalno gospodarstvo Mengoš v Mengšu zaposli takoj ozir. po dogovoru:
3 kvalificirane zidarje
1 gradbenega tehnika

mim orkestrum Radia Ljubljana
18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih
20.30 Bedrich Smetana: Prodana nevesta, 1. in 2. dejanje

ČETRTEK, 19. FEBRUARJA

8.05 Pjeor Ljubljanski komorni zbor pod vodstvom Jožeta Hanca
8.40 Potopisi in spomini — Rodoljub Colaković: Hiša solza — VI.
9.00 Orkestralna matineja
9.40 Priljubljeni pevci zabavne glasbe
10.10 Iz opernega sveta
11.00 Iz filmov in glasbenih revij
11.30 Oddaja za cicibane: a) Zimska basen, b) Od pesmice do pesmice
12.15 Kmečka univerza — Ing. Mirko Šiško: Vpliv tehničnih sredstev in ukrepov na kakovost sadja
13.30 Emil Adamič: Ljubljanski akvareli
14.15 Turistična oddaja
15.40 Na platnu smo videli
16.00 Sprehod po fonoteki zabavne glasbe
17.10 Glasbene uganke
18.00 Zdravko Stefančič: Bolje, hitreje, ceneje (reportaža)
18.45 Radijska univerza — Dr. Miroslav Zej: Naši zimski zapanci
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov

PETEK, 20. FEBRUARJA

9.45 Pozdravi za mlade risarje
10.10 Lepote domovine v delih naših skladateljev
11.00 Za dom in žene
11.40 Poslušajmo male vokalne ansamble
12.15 Kmetijski nasveti — Marica Kramberger: Olajšajmo si delo v kuhinji
12.40 Španija v pesmi in plesu
13.30 Šopek narodnih
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Pojte z nami
15.40 Iz svetovne književnosti — Franz Hiesel: Obisk na vasi
16.00 Petkovo glasbeno popoldne
17.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
17.25 Iz albuma zabavnih melodij
18.10 Poje zbor Slovenske filharmonije pod vodstvom Rada Simonitija
18.30 Iz naših kolektivov
20.15 Tedenski zunanje politični pregled
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih

SOBOTA, 21. FEBRUARJA

8.05 »Mladina poje«
8.30 Od tu in od tam
10.10 Pesmi in plesi tujih narodov
11.00 Arije, ki so osvojile svet
11.45 Pionirski tednik
12.15 Kmečka univerza — Ing. Miran Veselič: O kulturni potrošnji vina
12.25 Klavir in hammond orgle v ritmu
14.00 Iz repertoarja pevke Innes Taddio
14.15 Športna reportaža — Fedor Rema: Volja je močnejša
15.40 S knjižnega trga
16.00 Slovenska pesem od romantičnega do danes
16.30 Vedre melodije
18.00 Jezikovni pogovori
18.45 Okno v svet: Argentina
20.00 Pokaži, kaj znaš
21.30 Zabavni zvoki
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.10 V plesu za prijeten konec tedna

MALI OGLASI

Prodajam gozd v okolici Cerkelj pri Kranju. Naslov v oglasnem oddelku. 2521

Kupim od 12 do 14 tednov brejo svinj. Beguš Franc, Bl. Dobrava št. 85. 2522

Za delo v skladišču z železom sprejemno delavce težake. S stanovanjem ne razpolagamo. Javite se v tajništvo »Metalke«, Ljubljana, Parmova 33. 2498

Izgubljena je bila zapesna ura ed Gorjanca do Jurčka v Hotelu možah. Vrniti proti nagradi v ogled. 2511

Izgubil sem »strajher« od Avtoprometa do Mestne klavnice. Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne v Mestno klavnico, Kranj. 2512

Prodajam sladko seno, deteljo in slamo. Mesec Jože, Goriče. 2513

Motorno kolo DKW 350 ccm s prednjim teleskopom ugodno na prodaj. — Naslov v oglasnem oddelku. 2514

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 16. FEBRUARJA

9.00 Pisanji zvoki z Dravskega polja
9.20 Narodne pesmi poje vokalni kvintet »Kranjčan«
10.10 Simfonična matineja
12.00 Pet pevcev — pet popevk
12.15 Kmetijska nasveti — Adolf Sauperl: Vpliv rezl na rodmost sadnega drevja
12.45 Veseli planšarji so med nami
13.30 Poje Slovenski oktet
13.45 Majhni zabavni ansambli v ritmu
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Zgodbe starih instrumentov
14.40 Listi iz domače književnosti — Anton Ingolič: Črni labirint
16.00 V svetu opernih melodij
17.10 Popevka tega tedna
18.00 Radijska univerza — Dr. Jože Goritkar: Ideja političnih gibanj — I.
19.30 Športni tednik
20.45 Kulturna tribuna — Dr. Anton Polenec: Muzeji in šole

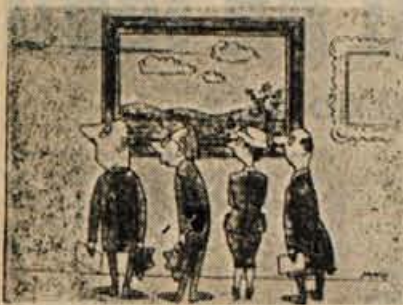
TOREK, 17. FEBRUARJA

8.05 Pevci domačih pesmi pred mikrofonom
8.25 Igra ansambel Mojmir Sepeša
8.40 Potopisi in spomini — Rodoljub Colaković: Hiša solza — V.
9.15 V naši Operi smo slišali
10.10 Trio Slavka Avsenika
10.45 Za dom in žene
11.00 Madžarski in španski kolorit
11.30 Oddaja za otroke — a) Pisatelj, Toneta Seliskarja smo povabili pred mikrofonom, b) Pri mladih pianistih in violinstih v glasbeni šoli Vič
12.15 Kmečka univerza — Ing. Oton Muck: Pridelovanje in spravilo krme
12.25 35 minut simfoničnih plesov in rapodij
13.30 Arije iz Mozartovih oper poje basisti Ezio Pinza, Italo Tajo in Ludwig Weber
14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
17.10 Zabavni potpourri
18.00 Družinski pogovori
18.45 Domače aktualnosti
20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko

SREDA, 18. FEBRUARJA

8.05 Jutranje glasbeno popotovanje
9.15 Operetni zvoki
9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
10.30 Narodne poje Darinka Režek, na harmoniko spremlja Avgust Stanko
10.45 Igra zabavni orkester Radia Beograd
11.20 Poje ženski zbor »Svoboda« Laško p. v. Julija Goriča
12.05 Na citre igra Marko Udovič
12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Franc Ločniškar: Napače v prehrani mlade živine
12.25 Ljubzenski dvospeli iz oper
13.30 Domače poskočnice
16.00 Koncert po željah
17.10 Sestanek ob petih
18.00 Kulturna kronika
18.35 Poje Marcel Fabris s Ples-

ZA RAZVEDRILLO

Cudež realizma

— »Pa sem le presekal ta zrezek!«

ČLOVEK bo poletel v vsemirje

Amerikanci nameravajo izstreliti satelit s človeško posadko

Ameriški program za izstrelitev umetnega Zemljinega satelita, v katerem bo razen instrumentov tudi človek, ki se bo vrnil na Zemljo (program je poznan pod imenom »Projekt Merkur«), se razlikuje od poskusov, ki jih bodo v kratkem izvedli z letalom X-15. Letalo X-15 je pravzaprav močan stroj, ki bo zletel v višino s pomočjo svojih raketnih motorjev in se potem počasi spustil na Zemljo. Ves polet bo vodil pilot. Vseмирski izstrelak »Projekta Merkur« pa bo s pomočjo rakete prišel v krog okoli Zemlje in se pozneje pasivno — s pomočjo padal — spustil na Zemljo.

Za izstrelitev tega satelita v krožno pot okoli Zemlje bodo verjetno uporabili enega od tako imenovanih interkontinentalnih balističnih izstrelkov (»Atlas« ali njegova varianta). Pilot bo ležal na specialno zgrajenem naslonu, da bo tako manjši pritisk gravitacijske sile, za katero računajo, da bo v času neposredno po izstrelitvi, ko bo raketa dobivala svojo polno hitrost, sedemkrat večja kot je nor-

malno na Zemlji. V majhnem satelitu bo pilot v atmosferi, v kateri bo znosna temperatura in normalni zračni pritisk. Razen tega bo pilot razpolagal z zadostnimi količinami hrane in vode in bo v stalni radiofonski zvezi s postajami, ki bodo z Zemlje spremljale njegov let. V steni satelita ne bo nobenega okna ali odprtine, skozi katero bi on lahko opazoval, kaj se okrog njega dogaja, pač pa bo s posebnimi napravami, podobnimi periskopu na podmornicah, videl, kaj se tam dogaja. Če bi se takoj po vzletu zgodilo kaj nepredvidenega, bo pilot lahko prižgal raketo za reševanje in se nepoškodovan spustil na Zemljo.

Dokler bo satelit s pilotom krožil po svoji poti okrog Zemlje, pilot ne bo imel kaj delati. Skozi periskop si bo lahko ogledoval okolico in se s pomočjo radijske zveze pogovarjal s postajami na Zemlji. Ko pa bo prišel signal z Zemlje ali ko se bo pilot sam za to odločil, se bo vžigala druga raketa, ki bo ves satelit obrnila za 180 stopinj, tako da bo njena zadnji del postal sprednji. Za tem bodo začele delovati tako imenovane retro-rakete, ki bodo zmanjševale hitrost pri spuščanju satelita na Zemljo.

To bo obenem tudi najbolj kritičen trenutek. Z zmanjševanjem hitrosti v krogu okoli Zemlje se bo začel satelit po krivi poti spuščati k Zemlji in njeni atmosferi.

V najredkejši plasti atmosfere mora priti s hitrostjo preko 30.000 km na uro, ki bi zadostovala, da se zaradi trenja satelit in pilot pretvorita v žareči plin. V tem trenutku bodo opazovalci na Zemlji videli satelit kot svetel meteorit, medtem ko bo pilot za kratek čas zaradi hitrega zmanjševanja hitrosti izpostavljen močali gravitacijski sili.

Če bosta satelit in pilot preživela te kritično obdobje, potem bo satelit postopoma zmanjšal svojo hitrost na hitrost

zvoka in potem ne bo več niti za piloti niti za satelit večje nevarnosti. Manjšo padalo, ki se bo avtomatično sprožilo, bo še zmanjšalo hitrost satelita, nazadnje pa se bo odprlo še veliko padalo, s pomočjo katerega se bo satelit počasi spustil na Zemljo.

Amerikanci predvidevajo, da bodo s satelit s človeško posadko lahko izstrelili leta 1961 z baze Cape Canaveral na Floridi. Ne izključujejo pa možnosti, da jih bodo s tem poskusom prehiteli Rusi.

TEŽAVE S PISANJEM ZGODOVINE AFRIKE

Studentje, ki proučujejo zgodovino Afrike, so se doslej vedno srečavali z veliko oviro — s popolnim pomanjkanjem izvornih dokumentov. Najzgodnejše dokumente predstavljajo namreč pripovedovanja ljudi iz drugih delov sveta — potnikov, trgovcev, osvajačev in misionarjev.

Bilten UNESCO objavlja poročilo o poskusu, da se napiše popolna zgodovina Črnega kontinenta, ki ne bo temeljila na pripovedovanjih in vtisih tučev, ampak izključno na domačih podatkih. Bilten govori o prizadevanjih dr. K. O. Dikea, profesorja zgodovine na Ibadanski univerzi v Nigeriji, ki namerava najprej napisati zgodovino relativno majhne dežele Benin v srednji Nigeriji, pri čemer bo uporabljal ves razpoložljivi arhivski material in zgodovinske podatke, ki jih vsebujejo umetniška dela in arheološka nahajališča. Deželo Benin je izbral zato, ker je imela nekoč v zgodovini točno določeno ozemlje, od koder je s osvajanjmi, pa tudi po mirni poti širila svojo oblast na večji del južne Nigerije. Že zdaj je zbranega precej gradiva o zgodovini pokrajine Benin. Razen dokumentov Portugalcev, ki so prvi prodrli v ta kraj koncem 15. stoletja, so ohranjeni tudi holandski, francoski, angleški, danski in nemški dokumenti. Znani so kraji, kjer so se nekoč dvigale mogočne palače in cerkve, hiše preživelih plemenskih poglavarjev pa predstavljajo ključ za razumevanje stare arhitekture.

Delo za pisanje zgodovine Benina se je začelo že leta 1956 pod vodstvom profesorja Dikea, ki mu pomaga ekipa mladih arheologov in zgodovinarjev. Profesor Dike upa, da bodo to metodo kasneje uporabili za raziskovanje zgodovine drugih delov Afrike in da bo končni rezultat teh prizadevanj zgodovina vseh afriških pokrajin.

ZANIMIVOSTI

POSMRTNE OSTANKE CHOPINA BODO PREENESLI NA POLJSKO

Odbor za kulturo poljskega Sejma je osvojil predlog, da se posmrtni ostanke Frederica Chopina prenesejo iz Francije na Poljsko leta 1960 — ob 150-letnici rojstva slavnega komponista. Ostanke zdaj hranijo v Parizu, Poljaki pa žele, da bi posmrtni ostanke največjega poljskega komponista počivali v Vavelovem dvorcu v Krakovu, kjer so shranjeni posmrtni ostanke poljskih kraljev in herojev.

POTNIŠKA IN TRANSPORTNA LETALA ZA POLETE PREKO SEVERNEGA TEČAJA

V Sovjetski zvezi so dali v promet nova potniška in transportna letala za polet preko Severnega tečaja, ki dosežejo zelo velike hitrosti. To so letala »An-10«, katerih konstruktor je Oleg Antonov, in letala »Il-18«, ki jih je konstruiral Sergej Iljušin.

BORBA PROTI PIJANČEVANJU NA DUNAJU

Občinski svet na Dunaju se je odločil, da bo odvzel pravico gla-

sovanja kroničnim alkoholikom. Po novih predpisih osebe, ki so bile kaznovane zaradi pijančevanja več kot trikrat, in osebe, ki so naredile prestopke pod vplivom alkohola, ne bodo mogle glasovati na občinskih volitvah.

ŽENE NA HIMALAJSKIH VRHOVIH

Prva mednarodna ekspedicija na Himalajo, ki jo bodo sestavljale same ženske, je objavila, da bodo poskusili osvojiti vrh Čo Oju, ki je visok preko 8.000 metrov.

TELEVIZIJSKO SNEMANJE PRESADITVE PASJE GLAVE

Vzhodnoberlinska televizija je pred dnevi prikazovala presaditev druge glave na telo živega psa. Operacijo je izvedel sovjetski kirurg Vladimir Demišov v dvorani vzhodnonemške Akademije znanosti. Trajala je 5 ur, na televiziji pa je bil njen čas skrajšan na 10 minut. V zaključni fazi televizijskega filma se vidi, kako obe pasji glavi popljeta nekaj kapljice mleka. Komentar filma je nazadnje povedal, da je pes, na katerem so to operacijo izvedli, živel še šest dni.

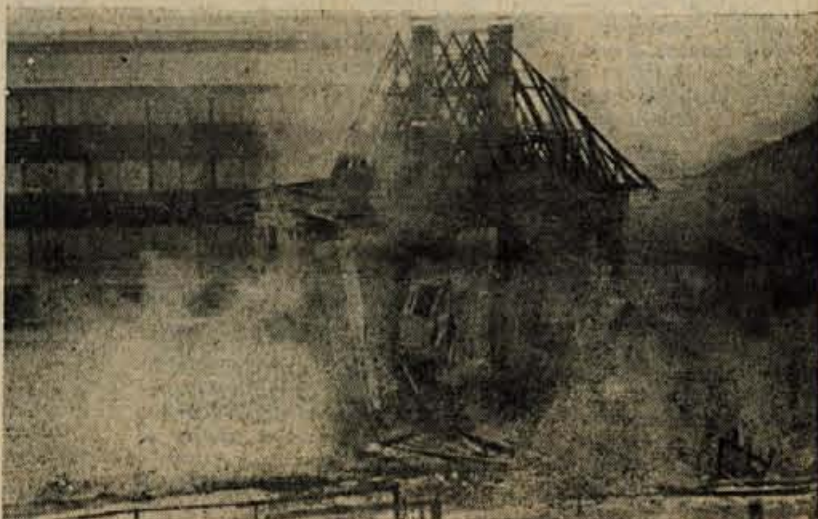
Novosti v medicini

Medicinski strokovnjaki so lani uradno priznali, da je po bolnišnicah pustošila kužna klica, ki je odporna proti najboljšim antibiotikom, ki so njen razvoj celo pospeševali. Gre za tako imenovani »zlato stafilokoki«, ki so ga zdravniki napadli na vsej črti.

»Stafilococcus aureus« zlahka prodre v tako imenovane kirurške rane in v pljučno tkivo, kjer povzroči gnojno vnetje. Skupno število smrtnih primerov, ki jim je botrovala ta klica, verjetno ne bo nikoli povsem znano.

Ameriško zdravniško društvo je opozorilo svoje člane na vrsto varnostnih ukrepov, na katere so spričo učinkovitih antibiotikov že marsikje povsem pozabili. Prav zato se je razvil omenjeni stafilokok. Ob prvih znakih nevarnosti so medicinski strokovnjaki pospešili raziskave, da bi našli antibiotik, ki uničuje to klico. Po nekaj poskusih se je uveljavil kanamicin.

Ob koncu minulega leta je imela medicina že dokaj zanesljivo sredstvo za boj proti temu stafilokoku. Pri tem pa je nastalo vprašanje, ali se smejo zanemarjati varnostni ukrepi tudi v prihodnje, ker ni izključeno, da se bo kar na lepem pojavila nova bakterija, ki bo še nevarnejša bodo našli učinkovitega antibiotičnega kot stafilokok in proti kateri nemara ne sredstva.

STARO SE UMIKA NOVEMU

Pred dobrim tedom so na Javorniku razstrelili staro fužinsko graščino. Graščina na Javorniku je bila zgrajena okoli leta 1630. Prvi lastniki so bili Possarelli, kasneje pa Buccellati, Mosconi, Garzoni, Zolzi in Kranjska industrijska družba. Na dosedanje mesto graščine se bo razširila valjarna 2400, ki je začela obratovati že pred leti. V ozadju valjarna 2400

ROMAN

II. del

4

VIGENCJI

Mimi Malenšek Konič

Dominik se je težko spustil na svoj stol in Ana je začela moliti. Pavle je odložil nekakšen počekčan list papirja in prisedel. Dominik je med molitvijo ogledoval nagačene ptiče na steni, potem pa je segel v skledo in si začel nakladati vročih krapov. Ana ga je hudo pogledala. Dominik se je prezirljivo namuznil. Naj gleda! Presneto tercijska je postala na starost! Vendar pa je dolžan dati sinu in Vidi dober zgled — in slabe volje je odložil nož in vilice.

Večerjali so molče. Ko je Dominik po večerji izpil kavo, si je prižgal cigareto in se udobno zleknil na stolu. Pogledal je na uro — za k Jarmu je bilo še prezdodaj. Razmišljal je, kako bi prepričal mojstre, da je Družba nekaj pogubnega in da se motijo, če mislijo, da jim potem ne bo več treba stati v praznih vigencjih. Ne bo lahko. Morda bi bilo bolje, če bi vplačal velik delež in se tako spravil v vodstvo Družbe. A tudi to je tvegano. Ko bi se vsaj mogel dokončno odločiti!

»Ana,« je rekel, »prinesi računsko knjigo!«

Žena ga je začudeno pogledala, potem pa položila predenj debelo, rdeče obrezano, računsko knjigo. »Kaj pa bi rad vedel?«

»Koliko dobička je bilo v preteklem letu?«

Pavle je ošinil očeta z rahlo posmehljivim pogledom, a je takoj povslel oči in se spet zagledal v svoj počekčan list. Ana si je nataknila naočnike, toda ni odprla knjige, temveč je mirno rekla:

»Saj vendar veš, da smo lani imeli tristo kron izgube.«

Dominik je prikimal. »Saj,« je rekel. »Blago je obležalo. Zdaj je pomlad, pa se še zmeraj nič ne gane. Ne vem, kako se bomo izvlekli iz te kaše.«

»Blago je tudi denar,« je mirno, brezskrbno rekla Ana. Začutila je, da ima Dominik spet svoje težke čase. Zadnja leta se je večkrat zgodilo, da je kupčija zastala in takrat je bil zmeraj nataknen. Potem pa se je vselej spet odprlo in Dominik je bil dobre volje.

»Blago ni gotovina. Pri kupčiji potrebuješ gotovino,« jo je rezko zavrnil Dominik.

»A saj imamo denar od prejšnjih let!«

»Denar... Denar!« je jezno bruhal Dominik. »Samo načneš ga, pa ti skopni kot sneg spomlad!«

Stenska ura je udarila osem. Zategli udarci so se razsuli po morečem, napetem vzdušju. Pavle je vstal in pogledal Vido.

»Ali si se naučila svojo vlogo?«

»Kaj pa je spet?« je nataknjeno vprašal Dominik.

»Ali še ne bo konca teh neumnosti? Jaz, fant moj, v tvojih letih niti mislil nisem na kaj takega! Moral sem trdo delati!«

»Takrat so bili drugi časi,« je hladno odvrnil sin in se začel odpravljati. Vida je pobrala posodo z mize in nekam preplašeno prhnila ven.

Ana je skušala Dominika pomiriti. »Mladi ljudje morajo imeti vselej,« je rekla. »Končno Pavle tudi dela.«

»Jaz sem v njegovih letih držal kladivo v rokah od štirih zjutraj do trdne noči,« je godrnjavo menil Dominik. Potem je vstal in segel po klobuku.

»Greš zdoma?« je vprašala Ana.

»K Jarmu. Zaradi tiste Družbe.«

»A, to je. To te grize,« je neprizadeto menila Ana. Vzela je pletenje v roke in se pripravila, da bi delala.

Dominik je užaljeno obstal za vrati. Rdečica mu je planila v obraz.

»Mene grize, da. Saj drugega tako nobenega ne,« je rekel togotno in stopil na mostovž. Tam je globoko zajel zraka. Tako je pač. Zmeraj mora natežje skrbni nositi sam! Ana in Pavle se ne menita za nič! Prekletost tako življenja! je sunil skozi zobe, si potisnil klobuk na oči in šel. Kmalu za njim sta odšla tudi Pavle in Vida k skušnjaji za igro.

Ana je sama obsedela v zgornji hiši. Urno je pretikala igle, potem pa je spustila pletenje v naročje in iz navade začela preudarjati, kaj bodo prihodnje dni delali. Misli so je na travnike, ki jih bo treba potrebiti in na zimsko obleko, ki jo je čas spraviti v omare. Razmišljala je mirno, preudarno, s privajenostjo voznega konja, ki natanko pozna svojo pot in vsakdanje delo. Ko pa je do podrobnosti določila delo za ves teden, jo je zgrabil občutek osamljenosti. Tudi to je bil občutek, ki jo pogosto spremlja, kljub temu pa se mu ni mogla privaditi. Ko bi bila vsaj Vida doma, da bi ne bilo tako samotno! Toda Vida in Pavle sta pogosto odhajala v šolo — zdaj k pevskim vajam, zdaj k skušnjajam za igro — in Dominik je ob večerih navadno posedal pri Jarmu. Pomislila je, da je bila pravzaprav vse življenje zelo samotna. Vzdihnila je. Spet so prihajale k njej misli, ki se jih je bala.

Dejala si je, da ji je zdaj pravzaprav dobro. Dosti bolje, kot prejšnja leta. Bolje kot takrat, ko se je vila v mukah, ki jih ni mogla odložiti. Takrat, ko je Dominik noč za nočjo ležal zraven nje v zakonski postelji, njo pa je spreletavala groza ob misli, da leži zraven morilca. Včasih je v sanjah govorila. Ana je brezumno prisluškovala, a ne bo izrekel besede, ki ji bo potrdila sumnjo. Slišala je praviti, da morilci v sanjah izpovedujejo svoj zločin. Toda nič takega se ni zgodilo. Dominik je kdaj pa kdaj znil nekaj nesmiselnih besed, smejal se je v spanju, toda nikoli ni omenil Aleša in podrezane vrvi. Včasih sama ni več vedela, kaj naj si misli. Tako rada bi bila verjela, da se je zgodila nesreča, pri tem pa je zmeraj vedela, da slepi samo sebe.